

УРБАНОНІМИ ЯК ОДИН ІЗ НАЙВАЖЛИВІШИХ ЕЛЕМЕНТІВ КОМУНІКАЦІЇ

Яценко А.А. (Харків)

У статті розглядаються проблеми комунікації. Визначено й описано комунікативні функції урбанонімів, а саме: функція збереження та передачі національної самосвідомості, традицій і культури; функція відтворення, функція повідомлення про події чи людей; функція узагальнення інформації та представлення стійких суспільних знань про світ; оцінна функція, функція відсилання до іншого географічного об'єкта. Обґрунтовано доцільність використання урбанонімів на заняттях з української мови як іноземної.

Ключові слова: годонім, комунікація, українська мова як іноземна, урбанонім, функція.

Яценко А.А. Урбанонимы как один из важнейших элементов коммуникации. В статье рассматриваются проблемы коммуникации. Определены и описаны коммуникативные функции урбанонимов, а именно: функция сохранения и передачи национального самосознания, традиций и культуры; функция воспроизведения, функция сообщения о событиях или людях; функция обобщения информации и представления устойчивых общественных знаний о мире; оценочная функция, функция отсылки к другому географическому объекту. Обоснована целесообразность использования урбанонимов на занятиях по украинскому языку как иностранному.

Ключевые слова: годоним, коммуникация, украинский язык как иностранный, урбаноним, функция.

Alina Yaschenko. Urbanonyms are one of the most important elements of communication. The article deals with communication problems. The communicative functions of urban-legitimate texts are defined and described, namely: the function of preserving and transmitting national identity, traditions and culture; playback function, the function of reporting events or people; the function of summarizing information and presenting sustainable public knowledge about the world; evaluation function, the function of reference to another geographic object. The expediency of the use of urbanonyms in classes in the Ukrainian language as a foreign language has been substantiated. Urbanonyms can be both a condition and a means of communication revealing

not only the essence of the language, but also performing informative and communicative functions. Urbanonymy is an important linguistic and historical-cultural component that accumulates and transmits information from one generation to another. At the same time, the urban-type text reflects the thoughts, the spiritual world of its creators, the peculiarities of a certain historical period, thus fulfilling the function of preservation and transfer of national identity, traditions, and culture. The exploration of urban units allows one to describe the aspect of the language and culture interaction, in particular, how the lexical system reflects the needs, interests and characteristics of human behavior as a carrier of a particular culture. Spatial reality, presented in the linguistic consciousness and formalized as a concept “place”, can be considered as a toponymic picture of the world, which is an integral part of the linguistic picture of the world as a whole. The toponymic picture of the world reflects the character of the culture of every ethnic group and every person. In speech, an urbanization is implemented as a compressed text and is a variant of the text of culture, since it contains information about associations, representations, background knowledge of the object. The acquaintance of foreign students with urban areas contributes to the formation of their communicative competence, provides students with the information necessary for linguocultural adaptation. Urbanonyms are one of the forms of obtaining regional knowledge.

Key words: communication, function, hodonym, Ukrainian language as a foreign language, urbanonym.

Постановка проблеми в загальному вигляді. Топоніміка є інтегральною науковою дисципліною, що перебуває на перетині трьох галузей знань: географії, історії та лінгвістики. Базовим поняттям топоніміки є топонімія – сукупність географічних назв (топонімів) на певній території. Серед топонімів виділяються різні класи: ойконіми – назви населених місць, астіоніми – назви міст, гідроніми – назви річок, дрімоніми – назви лісів, ороніми – назви гір, урбаноніми – назви внутрішньоміських об’єктів, годоніми – назви вулиць, агороніми – назви площ, дромоніми – назви шляхів сполучення, макротопоніми – назви великих незаселених об’єктів тощо. Оскільки географічні назви мають лінгвістичну природу, спостерігаємо тісний зв’язок топоніміки з мовознавчими науками: ономастикою, історичною лінгвістикою, етимологією, лексикологією, морфологією, фонетикою й діалектологією. Топоніми є частиною загальної мовної системи, тому вони функціонують і розвиваються за її законами, а їх виникнення і становлення обумовлене лінгвістичними закономірностями. Наша

увага зосереджена на проблемах урбаноніміки (науки, що вивчає урбанонімію – сукупність урбанонімів) як однієї з перспективних галузей сучасних топонімічних досліджень в українській мові. Виокремлення урбаноніміки в ономастичній царині стало результатом тривалих наукових пошуків цілої низки відомих мовознавців, серед яких: К. Галас, І. Железняк, Ю. Карпенко, В. Лучик, Г. Мезенко, Е. Мурзаєв, І. Муромцев, Н. Подольська, О. Суперанська, М. Торчинський, К. Цілуйко, В. Шульгач, А. Ярещенко.

Навчання української (російської) мови як іноземної за сучасних умов розвитку вищої освіти вимагає не тільки спеціальної підготовки викладачів, але і специфічних форм, методів і засобів навчання, що дозволяють максимально реалізувати професійну майстерність, задовольнити інтелектуальні потреби сучасних студентів, а також сформувати у них комунікативну та лінгвокраїнознавчу компетенції. У межах лінгвокраїнознавчої компетенції у студентів формується уявлення про національні звичаї, традиції, реалії країни та регіону проживання та навчання, здатність знаходити в мовних одиницях країнознавчу чи культурознавчу інформацію, користуватися нею, досягаючи повноцінної комунікації.

На сучасному етапі розвитку методичної науки спостерігається інтерес до функціонально-прагматичного аспекту мовних явищ, що ґрунтується на осмисленні не тільки функціонально-стильових особливостей мовних засобів, але й на усвідомленні їхнього зв'язку з мовленнєвою діяльністю носіїв мови. У межах цього напрямку розвивається окремий аспект лінгвокраїнознавства – концепція навчання української мови як іноземної (далі УМІ) з урахуванням регіонального компонента. Регіональний компонент розглядають як комплекс лінгвокраїнознавчої інформації, пов'язаний із локальним місцем проживання й навчання іноземця на момент засвоєння іноземної мови в межах міста чи регіону.

Лінгвокраїнознавчі відомості регіонального характеру є невід'ємною частиною навчальних матеріалів для занять з УМІ. Знання про регіон чи місто, де навчаються іноземці, допомагають їм краще орієнтуватися в малознайомих місцях. Набуті на заняттях знання та уміння закріплюються та активізуються в реальних ситуаціях.

Використання регіонального компонента в навчанні УМІ пов'язане із засвоєнням урбанонімів. За Н. Подольською, урбанонім тлумачать як вид топоніма, власну назву будь-якого внутрішньоміського топографічного об'єкта, у тому числі агоронім (назва гори), годонім (назва вулиці), хоронім (назва частини території міста – району, кварталу, парку), еклезіонім (назва сакральних місць моління – назви споруд церков, монастирів, каплиць тощо) [2: 180].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Урбаноніми завжди викликали особливий інтерес у істориків, географів, лінгвістів, чим можна пояснити наявність великої кількості літератури з дослідження назв внутрішньоміських об'єктів різних міст (Н. Подольська, А. Мезенко, А. Суперанська, О. Дякова, Л. Удовенко).

Сучасний історіографічний доробок із проблематики урбанонімії Харкова складають переважно публіцистичні та науково-популярні праці. Серед авторів: О. Лейбфрейд, К. Кеворкян, Є. Плотичер, Л. Мачулін, В. Кравченко та інші. Аналізували окремі аспекти урбанімічного середовища Харкова О. Дякова, О. Хорошковатий. Комплексний аналіз усього масиву харківських урбанонімів здійснила М. Тахтаулова. Усі ці одиниці складають особливу категорію. Отже, констатуємо, що науковці зазвичай зверталися до історичного аспекту типології урбанонімів. Вивчення комунікативних властивостей цих одиниць не здійснювалося.

Постановка завдання. На ґрунті викладеного можна сформулювати **мету дослідження**: визначити й описати комунікативні функції урбанонімів, розглянути методичні прийоми навчання української мови як іноземної на матеріалі урбанонімів.

Виклад основного матеріалу. Лексичним одиницям порівняно з іншими мовними одиницями властива найбільша кількість функцій. В. Морковкін запропонував розподілити функції лексичних одиниць за змістом на зовнішні і внутрішні [1: 43]. Зовнішні функції (до них належать номінативна, пізнавальна, інформаційно-накопичувальна, дійктична, емотивна, знакова, комунікативна, контактна, естетична) відображають відношення лексичних одиниць до об'єктів навколишнього світу, внутрішні (синтезуюча, стилістична, метамовна, конструктивна,

розрізнявальна) – відношення лексичних одиниць між собою та до мовної системи.

Комунікативна функція лексичних одиниць – це їхнє призначення бути засобом спілкування, повідомлення та впливу. Звичайно урбаноніми є топографічним орієнтиром та інструментом визначення місцезнаходження. Слушною, на наш погляд, є думка історика, фахівця з топоніміки Харкова М. Тахтаулової про здатність цих одиниць впливати на свідомість людей, відображаючи ідеологічні пріоритети держави, етнічні й конфесійні особливості, економічну та культурну специфіку міста [5].

Урбаноніми виконують інформативну й комунікативну функції. Ці одиниці акумулюють і транслюють інформацію від одного покоління до іншого. Зазначимо, що в цьому випадку відбувається своєрідна «комунікація» між поколіннями, оскільки попереднє покоління відсилає урбанонім з результатами своєї номінаційної діяльності наступному поколінню (таким чином цей текст є основною одиницею комунікації). Водночас урбанонім відображає думки, духовний світ його творців, особливості певного історичного періоду, виконуючи функцію збереження та передачі національної самосвідомості, традицій і культури.

Урбаноніми можуть виконувати й інші функції. Наприклад, функцію відтворення відображеного й збереженого в назві місцезнаходження внутрішньоміського об'єкта відносно іншого значущого об'єкта. Так, один із найвідоміших узвозів Харкова – *Бурсацький* – отримав свою назву від бурси (духовної семінарії), спорудженої на його території у XVIII столітті. Вулиця, що виникла однією з перших на території Харківської фортеці, у 1805 році після відкриття Харківського імператорського університету стала називатися *Університетською*. *Вулиця Сумська* дістала назву від дороги на місто Суми, яка проходила тут у XVII столітті. Завдяки Благовіщенському собору вулиця *Благовіщенська* отримала свою назву ще у XVIII столітті. Завдячуючи пам'яткам вже саму вулицю можна назвати музеєм архітектури. Найменування *Дівочої вулиці*, що виникла в середині XIX століття, походить від гуртожитку єпархіального жіночого училища, що був розташований тут первісно.

Низка годонімів виконує функцію повідомлення про події чи людей, яким первісно належала земля, де був споруджений певний

об'єкт, або їхнє життя було пов'язане з цим населеним пунктом. Так, наприклад, *вулиця 23-го Серпня* названа на честь знаменної події – визволення міста від фашистських окупантів у 1943 році. В день прийняття першої Конституції незалежної України, 28 червня 1996 року, виконком міської ради увічнив цю подію: так з'явився *майдан Конституції*. Цей агоронім та *майдан Свободи* доповнили невелику групу топонімів, що у своїй семантиці відображають маркери незалежності. *Вулиця Отакара Яроша* названа на честь підпоручика чехословацького батальйону Отакара Яроша, який загинув у боях із фашистами в березні 1943 року в селі Соколове Харківської області. Отакару Ярошу, першому з іноземних громадян, було присвоєно звання Героя Радянського Союзу. Назва *Мороховецької набережної* виникла наприкінці XIX століття від прізвища Андрія Мороховця (1845 – 1904) – власника цієї землі.

У Харкові багато вулиць названі на честь відомих науковців, письменників, поетів, художників, політичних і громадських діячів, гетьманів, героїв: Чарльза Дарвіна, Василя Стуса, Михайла Врубеля, Павла Скоропадського, Олександра Пушкіна (*вулиця Пушкінська*), Михайла Лермонтова (*Лермонтовська*), Героїв Чорнобиля, Захисників України.

Вулиці *Коцарська*, *Римарська*, *Гончарівська* є типовими представниками вулиць із «галузевими» назвами. Назва *Коцарської вулиці* походить від слова «коц» – довгововняний килим. У Харкові ремісники (коцарі й коцарки) виготовляли такі килими до 20 тисяч на рік. На одній із найстаріших вулиць міста – *Римарській* – жили лимарі чи римарі, які займалися вичинками шкір і виготовленням шорних виробів. Первісна назва *вулиці Кузнечна* (з 2017 року «*Ковальська*») пов'язана з тим, що її мешканці були переважно робітниками кузні. Своєю назвою *Чоботарська вулиця* завдячує ремісникам-чоботарям. А ще у 30 – 40-х роках XIX століття вулицю називали також *Скринницькою*, оскільки тут мав велику майстерню купець на прізвище Скринник. Ремесла майже зникли. За сучасних умов економічного розвитку з'явилися нові назви, наприклад, *вулиця Фермерська*.

Внутрішньоміські об'єкти можуть мати неофіційні назви й містити позитивну чи негативну характеристику. Найчастіше це найменування метафоричного змісту на зразок «*Стекляшка*» (рос.) – вихід із станції метро «Університет»;

«Хоббитка» (рос.) – місце збору неформалів у парку Шевченка; «Жуки» (рос.) – селище імені Жуковського; «Балка» (рос.) книжковий ринок; «Барабашка» чи «Барабан» (рос.) – ринок, розташований біля станції метро імені академіка Барабашова; «Градусник» (рос.) – місце зустрічей на майдані Конституції біля градусника; «Бухенвальд» (рос.) – пам'ятник закоханим; «ПК» (рос.) – площа Конституції; «Алёша» (рос.) – пам'ятник Солдатові на вулиці 23-го Серпня та інші. Назви в таких випадках переносяться переважно з предметів побутового вжитку.

Деякі урбаноніми виконують оцінну функцію. Це виявляється в назвах, які виникли внаслідок опосередкованої образної номінації та відображають зв'язок внутрішньоміського об'єкта з вираженням особистих оцінок номінатора. М. Тахтаулова стверджує, що значно розширилося використання ідеологічно нейтральних назв, які у своїй семантичній ознаці містять позитивну конотацію. Дослідниця пояснює це явище тим, що швидкий ритм життя сучасної людини вимагає розслаблення та спокою. Урбаноніми на зразок *Садова* та *Дубравна*, *Червоної Троянди* та *Жовтої Троянди*, *Білої Акації* та *Бузкова*, *Весняна* та *Райдужна* домінують у формуванні топонімічної мапи спальних районів Харкова. 3% від усіх урбанонімів, що з'явилися на мапі Харкова за часів незалежності, мають у своїй назві «позитивну» семантику [4: 38].

Виконуючи функцію відсилання до іншої географічної назви, урбаноніми не тільки називають внутрішньоміський об'єкт, але й відсилають до інших міст, країн, річок, озер, гір, будинків у межах певного населеного пункту, або до осіб, прізвища яких стали ґрунтом для номінації внутрішньоміських об'єктів (наприклад, *проспект Гагаріна*). Ще за радянських часів в урбаністичному просторі Харкова з'явилися вулиці *Абхазька*, *Хабаровська*, *Азербайджанська*, *Вітебська*, *Костромська*, *Тираспольська*, *Грузинська* тощо. Джерелом номінації харківських вулиць були й назви міст України: *Тернопіль*, *Одеса*, *Київ*, *Херсон*, *Львів*.

Таким чином, відтворюючи дух епохи, її характер, урбаноніми виконують різні комунікативні функції, що засвідчує великі можливості відображення світогляду і традицій номінаторів у найменуваннях внутрішньоміських об'єктів.

Навчання на матеріалі, що враховує регіональний компонент, ґрунтується на загальнодидактичному принципі

текстоцентричності (навчальні тексти, різні види діалогів і монологічних висловлювань, літературні твори регіональних письменників тощо). Лінгвокраїнознавча інформація регіонального характеру, відібрана для введення у процес навчання УМІ (РМІ), зазвичай засвоюється одночасно з фонетичним, лексичним, граматичним матеріалом.

Розглянемо методичні прийоми навчання мови на матеріалі урбанонімів.

Головним методичним завданням, яке обумовлює використання урбанонімів, є завдання культурно-мовної адаптації іноземних студентів. Завдання викладача – відібрати урбаноніми, найбільш необхідні для побутової практики студентів (наприклад, супермаркети, кафе, клуби, ресторани, вулиці, майдани тощо). Звичайно, подібний матеріал можна подавати як на початковому етапі навчання (в обмеженій кількості, до 10 – 12 одиниць), так і на поглибленому етапі. Зазначимо, що відбір дидактичного матеріалу має здійснюватися з урахуванням володіння іноземцями українською мовою. Основними прийомами семантизації лексики є наочність, переклад та лексична дефініція.

Слід відзначити особливе місце урбанонімів під час навчання вживання відмінків. Прийменниково-відмінкові конструкції актуалізуються в межах традиційних розмовних тем елементарного та базового рівнів «У місті», «На вулиці», «На екскурсії», «Мій день», «Транспорт» тощо. Комплекс вправ з урбанонімами може складатися з граматичних вправ, із різних мовленнєвих зразків (монологів і діалогів різних видів). Наприклад, можна запропонувати вправу із завданням розкрити дужки й написати правильну відмінкову форму; прочитати мікродіалоги з урбанонімами й за цими зразками скласти свої.

На поглибленому етапі навчання студентів-філологів основним напрямом їхньої проблемно-пошукової діяльності є виявлення особливостей творення найменувань, вивчення позамовних чинників номінації, лінгвістичних закономірностей цього процесу, вивчення граматичної та семантичної специфіки внутрішньої форми та інші питання.

Система завдань і вправ з урбанонімами має бути зорієнтована на комплексне навчання всіх видів мовленнєвої діяльності. Дидактичним матеріалом на заняттях можуть бути спеціальні

навчальні тексти (монологи, діалоги, оголошення), спеціально створені викладачем для певних мовленнєвих ситуацій, автентичні тексти, наприклад, із регіональних газет, рекламні проспекти, відеосюжети регіональних новин.

Заздалегідь підготовлені викладачем навчальні матеріали з регіональним компонентом, у тому числі й матеріали регіональних ЗМІ, можуть використовуватися на поглибленому етапі інтенсивного навчання під час відпрацювання навичок читання, говоріння та аудіювання. Студентам можуть бути запропоновані такі форми роботи: прочитати газетну статтю або прослухати випуск новин і виконати навчальні дотекстові та післятекстові вправи. При цьому матеріал відбирається таким чином, щоб у ньому була наявна сучасна інформація, актуальна для мешканців цього регіону або міста.

Розвиток лінгвокраїнознавчої компетенції може відбуватися в різноманітних формах. Студентам можна запропонувати різні види вправ: пояснити вже знайомі урбаноніми, що зустрічаються в тексті, або знайти їх за допомогою інтернету, показати географічні об'єкти на карті, розповісти про свої враження, про той чи інший об'єкт, про історію знайомства з цим об'єктом, скласти презентацію про певний важливий для міста об'єкт, організувати дискусію на актуальні для міста теми та ін. Тексти, що містять регіональний компонент, і завдання до них можуть використовуватися під час вивчення практично всіх граматичних і лексичних тем, а використання регіонально орієнтованого матеріалу підвищує інтерес студентів до досліджуваних тем, оскільки отриману інформацію вони можуть використовувати в реальному житті.

Уміння використання урбанонімів є обов'язковою умовою для подолання культурного шоку, в якому перебуває іноземний студент. Знайомство іноземних студентів із регіонально значущою культурною інформацією допомагає їм не тільки адаптуватися в мовному середовищі, але й усвідомити соціокультурні особливості конкретного регіону.

Висновки. Дослідження урбанонімічних одиниць дозволяє описати один з аспектів взаємодії мови та культури, зокрема те, яким чином лексична система відображає потреби, інтереси й характеристики поведінки людини як носія певної культури. Просторова реальність, представлена в мовній свідомості й

оформлена як концепт «місце», може бути розглянута як топонімічна картина світу, що є невід'ємною частиною мовної картини світу в цілому. У топонімічній картині світу відображається характер культури кожного етносу й кожної людини. У мовленні урбанонім реалізується як компресійований текст і становить різновид тексту культури, оскільки в ньому наявні відомості про асоціації, уявлення, фонові знання про об'єкт. Знайомство іноземних студентів з урбанонімами сприяє формуванню їхньої комунікативної компетенції, забезпечує інфонів інформацією, необхідною для лінгвокультурної адаптації.

Використання регіонального компонента в навчанні УМІ, як засвідчує наш методичний досвід, сприяє активізації пізнавальних процесів, посиленню мотиваційного чинника, підвищенню інтересу до навчання. Слід зазначити, що ефективність роботи з регіональним компонентом визначається оптимальним поєднанням методів і прийомів навчання, а також використанням відповідних вправ.

Перспективи подальших досліджень комунікативних функцій урбанонімів полягають у тому, що їхні результати можуть стати внеском у створення загальної теорії комунікації. Виявлення лінгвометодичних засад навчання використання урбанонімів під час створення навчальних текстів і завдань є одним із найважливіших методичних завдань.

ЛІТЕРАТУРА

1. Морковкин В.В. Основные функции лексических единиц. *Вестник РУДН. Серия: Вопросы образования: языки и специальность*. 2007. № 1. С. 43–51.
2. Подольская Н.В. Словарь ономастической терминологии. М.: Наука, 1978. 200 с.
3. Тахтаулова М.Ю. Историчний розвиток адресної урбанонімії міста Харкова (середина XVII – початок XXI століття): дис. ... канд. істор. наук: 07.00.01/ НТУ «ХП», Харків. 237 с. URL: http://phd.znu.edu.ua/page/dis/01_2016/Takhtaulova_Disser.pdf (дата звернення: 15.09.2018).
4. Тахтаулова М.Ю. Топоніміка пострадянського Харкова: на шляху до декомунізації. *Science and Education a New Dimension. Humanities and Social Sciences*, III (11), Is.: 67, 2015. С. 36–39. URL: <http://www.seanewdim.com> (дата звернення: 15.09.2018).

5. Тахтаулова М.Ю. Топоніміка Харкова: реалії та перспективи. URL: <http://www.historians.in.ua/index.php/en/doslidzhennya/1587-mariia-takhtaulova-toponimika-suchasnoho-kharkova-realii-ta-perspektyvy> (дата звернення: 15.09.2018).

REFERENCES

- Morkovkin, V.V. (2007). Osnovnyie funktsii leksicheskikh edinit [Basic functions of lexical units]. *Vestnik RUDN. Seriya: Voprosyi obrazovaniya: yazyki i spetsialnost [Vestnik RUDN. Series: Education issues: languages and specialty]. 1*, pp. 43–51 [in Russian].
- Podolskaya, N.V. (1978). *Slovar onomasticheskoy terminologii [Glossary of Onomastic Terminology]*. М.: Nauka [in Russian].
- Takhtaulova, M.Yu. (2016). Istorichniy rozvitok adresnoi urbanonimii mista Harkova (seredyna XVII – pochatok XXI stolittya) [Historical development of the target urbanization of Kharkov (mid XVII – beginning of the XXI century)]. *Candidate's thesis. Zaporizhzhia: ZNU*. URL: http://phd.znu.edu.ua/page/dis/01_2016/Takhtaulova_Disser.pdf [Accessed 15 Sep. 2018] [in Ukrainian].
- Takhtaulova, M.Yu. (2015). Toponimika postradyanskogo Harkova: na shlyahu do dekomunizatsii [Toponymic of Post-Soviet Kharkiv: On the Way to De-Communism]. *Science and Education a New Dimension. Humanities and Social Sciences, III (11), Is: 67*, pp. 36–39 URL: <http://www.seanewdim.com>. [Accessed 15 Sep. 2018] [in Ukrainian].
- Takhtaulova, M.Yu. *Toponimika Kharkova: Realii Ta Perspektyvy [Kharkiv toponymy: realities and prospects]*. URL: <http://www.historians.in.ua/index.php/en/doslidzhennya/1587-mariia-takhtaulova-toponimika-suchasnoho-kharkova-realii-ta-perspektyvy> [Accessed 15 Sep. 2018] [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції: 21.09.2018

Ященко Аліна Анатоліївна, старший викладач кафедри мовної підготовки І Навчально-наукового інституту міжнародної освіти Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна (61022, Харків, майдан Свободи, 4); e-mail: alina.yashchenko1910@ukr.net; orcid: <http://orcid.org/0000-0003-0048-2348>.

Ященко Алина Анатольевна, старший преподаватель кафедры языковой подготовки І Учебно-научного института международного образования Харьковского национального университета имени В.Н. Каразина (61022, Харьков, площадь Свободы, 4); e-mail: alina.yashchenko1910@ukr.net; orcid: <http://orcid.org/0000-0003-0048-2348>.

Alina Yashchenko, Assistant Professor, Language Training Department 1, International Education Institute for Study and Research, V.N. Karazin Kharkiv National University (61022, Kharkiv, 4 Svoboda Square); e-mail: alina.yashchenko1910@ukr.net; orcid: <http://orcid.org/0000-0003-0048-2348>.